

TARTALOM

História	3	Petrovics István: Szeged első említése az írott forrásokban: tények és félreértések
	6	Mód László: Érdekességek a szegedi szőlő- és bortermelés múltjából 18. „A homoki borok királya”
	12	Kiss Norbert: 20. századi mindennapok Alsóvároson 3. A pécsi asztalos testvérek szegedi munkája
Irodalom – Ördögh Szilveszter	18	Bene Zoltán: Törekvés a szeretetre. Ördögh Szilveszter Pál apostol-novellája
Dialógus	24	Képiró Ágnes: A törvényszéki antropológia rejtelmek. Egy fiatal kutató útja a szegedi bölcsészkartról az Oxfordi Egyetemig
Színház	30	Sándor János: A szegedi „bódészínház”-tól a Kisfaludy gőzös kapitányi hídjáig és tovább... – 2. rész
Képzőművészet	37	Bene Zoltán: A védett írás. Beszélgetés Darázs Józseffel, Kóthay Gáborral és Sejben Lajossal
Szemle	40	A. Gergely András: Utak, útfeklek, kardozös sorsok. Szilasi László két regényéről
	47	Pusztai Virág: Krónika a REÖK első évtizedéről. A REÖK első évtizede 2007–2017 című kötetéről
Somogyi-könyvtár kincsei	15.	Galilei: <i>Systema cosmicum</i> ... Leyden, 1699. (a hátsó belső borítón)

A címlapon Sejben Lajos: *Mutáció: könyv, fém, mágnes, fémpor*, a hátsó borítón Darázs József: *Körkép* című alkotása látható.

Támogatónk: 
Nemzeti Kulturális Alap

SZEGED
A Város folyóirata
Megjelenik havonta

Főszerkesztő: Bene Zoltán
Szerkesztőbizottság: Biernacki Karol, Kocsi Lajos, Marjanucz László, Nátyi Róbert
Szerkesztőségi titkár: Hegedűs Réka
Lapzárta minden hónap 20-án.

Alapító: 

Szeged Megyei Jogú Város

Kiadja a Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár
6720 Szeged, Dóm tér 1–4.

Tel.: +36 62/425-525

Felelős kiadó: Sikaláné Santa Ildikó

Szerkesztőség: 6720 Szeged, Stefánia 2.

Telefon: +36 20/348-8446, +36 20/531-0041

e-mail: szegedfolyoirat@sk-szeged.hu

online: szegedfolyoirat.sk-szeged.hu

Nyomda: creANTE Kreatív Stúdió * www.creante.hu

Felelős vezető: Szécsi Imre

ISSN 0239-1384

PUSZTAI VIRÁG

Krónika a REÖK első évtizedéről

Egy bő évtizeddel ezelőtt Szeged egyik büszkeségének története meghatározó fordulatot vett. A Reök-ből REÖK lett, vagyis a szecesszió akkor százéves gyöngyszeme, a Magyar Ede tervei alapján készült Reök-palota Regionális Összművészeti Központként nyitotta meg kapuit a széles nyilvánosság előtt. A néhai építető, a vízügyi mérnök Reök Iván családi neve kiválóan alkalmasnak bizonyult erre a nyelvi játékra, mintha már előre szentesítette volna az új funkciót, amely méltó figyelmet vonzott az európai viszonylatban is páratlan épületre.

E figyelem ide irányítása azonban nem volt könnyű feladat, rengeteg munka áll mögötte. E munkába ad betekintést Herczeg Tamás: *A REÖK első évtizede 2007-2017* című kötete, amelyből megtudhatjuk többek között azt, hogy milyen szándékok és motivációk mentén, hogyan jöhetett létre az intézmény, és miképp állt a „kulturált, élménykereső célközönség” szolgálatába. A létrehozók kezdetől úgy vélték, hogy működését egy tágabb, nem csak szegedi, hanem országos és európai kontextusban érdemes értelmezni és szervezni, figyelembe véve a lokális adottságokat.

Az összművészeti központtá alakulás óta valamennyi rangos tárlat, kulturális esemény az intézmény hírnevéen túl a palota – mint építészeti érték – ismertségét is növeli. Herczeg Tamás javaslatára az előtte lévő tér immár Magyar Ede nevét viseli, amely név – az őt megillető módon – egyre ismertebben cseng, már nem csak a szege-

diek körében. A kötet Nátyi Róbert által jegyzett, *A Reök-palota Szeged szecessziós építészetében* címet viselő tanulmányát olvasva rádöbbenhetünk, hogy az építész munkásságát végső ideje saját jogán kell elismernünk. Jól hangzik ugyan a sok helyen felbukkanó „magyar Gaudi” kifejezés, ám a tanulmányból kiderül, hogy a párhuzam miért vált okafogyottá. Hasznos olvasmány azok számára is, akik kíváncsiak rá, hogyan jöhetett létre egy ilyen, a helyi környezetben is formabontónak számító épület azon a helyen, abban az időben! Nátyi Róbert rámutat, hogy Magyar művének jelentőségét, újszerűségét a lokális környezet építészeti, művészeti hagyományán keresztül mérhetjük fel igazán – tekintve, hogy nem kapcsolódik a hazai szecesszióhoz sem a historizáló, sem pedig a népművészeti motívumkinccset integráló irányzatához.

A kötet egy másik, méginkább a felejtés kódéba vesztett alkotópályát is elének tár. A kiváló fotográfusnő, Bäck Mancsi munkásságának ismertetése azért kapott helyet a könyvben, mert 1932-től a Reök-palotában rendezte be műtermét, és ott is lakott 1950-ig. Nátyi Róbert *„Bäck Mancsi fényűzése...”* (az idézet Juhász Gyulától származik) című írása a művésznő – a körülmények által behatárolt, mégis – nyitott szellemiségű, modern fényképészetét méltatja.

A könyv lapjain feltárul az intézmény határozott, és az első évtized folyamán következetesen végigvitt képzőművészeti koncepciója, melynek egyik alapvonása

az „ablak Európára” attitűd. Noha az alapításkor Szegednek nem volt kortárs kiállítóhelye, a REÖK mégsem kívánt csupán a helyi művészeti közösségek bemutatkozó terepévé válni. Az intézmény a szegedi alkotók nívós, (általában jubileumi) tárlatain túl a széles hazai és nemzetközi kitekintés biztosítása révén találhatta meg a helyét a hazai kulturális palettán. E kitekintést a Táblaképfestészeti Biennálék és a Nyári Tárlatok mellett a nemzetközi hírű és szintű művészek kiállításai biztosítják. A nagy érdeklődést kiváltó tárlatok hangulatát a kötet plakátgyűjteménye segít felidézni. Picasso, Warhol, Toulouse-Lautrec, Hundertwasser, Miró, Dalí – csak néhány név a teljesség igénye nélkül azok közül, akiknek az alkotásai láthatóak voltak a palotában. Aki viszont igényt tart a teljességre, az végigböngészheti az *Eseménytörténet* című mellékletet, amely sorra veszi a tíz év valamennyi programját. Nem csak az derül ki belőle, hogy a hazai képzőművészeti élet jelesei közül ezidáig kiket mutattak be, és milyen formában kaptak lehetőséget a még kevésbé közismert, fiatal tehetségek – de világossá válik az is, hogy az összművészeti jelző miért fontos az intézmény nevében. A mintegy 160 kiállítás-

megnyitó mellett színházi és irodalmi estek, koncertek, operaszalonok, zenematinék, talkshow-k, ismeretterjesztő előadások és filmvetítések váltották egymást a gazdag kínálatban. Rendszeresek voltak a tárlat-

vezetések, a művészet-pedagógiai foglalkozások (több, mint húszezer gyermeket és fiatalot sikerült velük bevonni), az önképzőkörök és a palotaséták is.

A kötet jelentősége nem csupán abban áll, hogy megkönnyíti az eljövendő kutatók dolgát, akik az intézmény történetével és hatásával kívánnak majd foglalkozni. Képet kaphatunk belőle arról is, hogy az ezredforduló után hogyan működött, milyen

kihívásokat hordozott magában az élményorientált kultúraszervezés. A tanulmányok bővítik ismereteinket a palotával és az annak történetében szerepet játszó személyekkel kapcsolatban. És végül, de nem utolsósorban kedves olvasmánya lehet mindazoknak, akik figyelemmel kísérték az épület újjászületését, ellátogattak a programokra, így személyes élményeiket idézhetik fel a plakátokat nézegetve vagy az eseménytörténetet böngészve. Érdemes gondolatban újraélni ezeket, hiszen annál nagyobb kedvvel vetjük bele magunkat a következő évtized kínálta élményekbe.

